

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Черкаської гімназії № 31
Протокол № 1
від 29.08.2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор

Наказ № _____
від 29.08.2025 року

Освітня програма
Черкаської гімназії № 31
Черкаської міської ради
Черкаської області
циклу базового предметного навчання *(7-9 класи)*
за науково-педагогічним проєктом
«Інтелект України»

м. Черкаси

ЗМІСТ

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Вступ.

Розділ III. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Розділ IV. Загальний обсяг навчального навантаження для 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України».

Розділ V. Перелік навчальних програм, які використовуються для реалізації освітньої програми.

Розділ VI. Модельні навчальні програми.

Розділ VII. Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології.

Розділ VIII. Види та форми оцінювання та його інструментарій.

Розділ IX. Опис інструментарію оцінювання.

I. Загальні положення

Освітня програма базової середньої освіти науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» циклу базового предметного навчання базової середньої освіти (7-9-ті класи) застосовується в Черкаській гімназії №31 із навчанням українською мовою та вивченням другої іноземної мови.

Освітня програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022} та згідно з вимогами пункту другого розділу 2 Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2022 року № 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2022 року за № 778/38114.

Програма містить:

- вступ, де зазначається загальна інформація про освітню програму, її мета, особливості організації освітнього процесу тощо;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження учнів 7-9-х класів;
- річний навчальний план, у якому конкретизується перелік навчальних предметів /інтегрованих курсів, із розподілом годин між освітніми галузями/предметами/ інтегрованими курсами за роками навчання;
- перелік навчальних програм, які мають / можуть використовуватися в освітньому процесі;
- опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій;
- види / форми оцінювання та його інструментарій;
- організаційні питання реалізації.

II. Вступ

Освітня програма запроваджується в освітній процес Черкаської гімназії №31 рішенням педагогічної ради.

Програма відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», забезпечує наступність із адаптаційним циклом базової середньої освіти і передбачає виконання учнем / ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні.

Цілями базової середньої освіти в Освітній програмі визнано всебічний розвиток учнів, їх здібностей, інтересів, обдарувань, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Згідно з документом міжнародної Організації економічного співробітництва та розвитку ОЕСР «Майбутнє освіти та навичок: освіта 2030» («The Future of Education and Skills: Education 2030»), компетентність – це цілісне поняття, що містить такі складові: знання, навички, ставлення та цінності. Поняття «компетентність» передбачає не тільки набуття знань і навичок, а й мобілізацію знань, навичок, ставлення та цінностей для розв'язання комплексних, складних завдань і вимог, що постають перед людиною в сучасному світі [OECD. Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework. Paris, 2018. 33 p. URL:

<https://www.oecd.org/pisa/HandbookPISA-2018-Global-Competence.pdf> p. 4-5].

У Програмі ключові компетентності розглядаються як поєднання знань, умінь та ставлень, що сприятимуть застосуванню цих знань у реальному світі.

Стратегічними орієнтирами Програми є забезпечення кожної дитини якісною освітою та можливість здобути знання й навички суспільства XXI ст., підвищення ролі вчителя як агента змін в освітньому процесі.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Програмі є основні положення компетентнісного й особистісно-діяльнісного підходів.

У Програмі враховано, відповідно до документа «Майбутнє освіти та навичок 2030. Концептуальні рамки навчання. Навички 2030» (Future of Education and Skills 2030. Conceptual learning framework. Skills for 2030; автори: С. Діллон, Ж. Коста, М. Кім, Х. Діксон), три види навичок: когнітивні та метакогнітивні; соціальні та емоційні; фізичні та практичні.

За результатами опанування Програми учні / учениці сформують і розвинуть ключові компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математичну компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічну компетентність; інформаційно-комунікаційну компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності; культурну компетентність; підприємливість і фінансову грамотність.

Зміст Програми структуровано з урахуванням компетентнісного підходу та спрямовано «на кінцевий результат освітнього процесу – набуття учнем компетентностей». Програма спрямована не лише на набуття необхідних знань, а на їхнє застосування в різноманітних ситуаціях.

Засадничою ознакою Програми є поняття «навички» як вміння усвідомлено використовувати свої знання для досягнення результатів. Відповідно формування і розвиток навичок відбувається поступово.

У Програмі компетентнісна базова середня освіта проєктується й реалізується на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти.

Унікальність Освітньої програми порівняно з іншими освітніми програми для базової середньої освіти (цикл базового предметного навчання, 7-9-ті класи) виявляється в:

1. *спрямованості* на досягнення учнями успіху в навчанні в умовах вмотивованості до навчання;

саморозвитку і прагнення постійно здобувати нові знання й навички.

У Програмі значна увага приділяється не лише міжпредметним / міжгалузевим зв'язкам, а кожному конкретному предмету, що є особливо важливим у контексті майбутньої профільності навчання та вибору професії. Так, у Програмі реалізується *комплексна модель формування в учнів ключових компетентностей*, що дає змогу повною мірою задіяти потенціал закладів загальної середньої освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей.

Зокрема, формування соціальної та громадянської компетентностей учнів 7-9-х класів відбувається:

- на годинах спілкування, на заходах і заняттях у дитячих організаціях і клубах тощо (виховна модель);

- на уроках інтегрованих курсів «Навчаємося разом», «Історія: Україна і світ» та «Зарубіжна література і мистецтво» (предметно-тематична модель), оскільки набуття учнями означених компетентностей належить до провідних цілей зазначених навчальних предметів; під час вивчення всіх інших дисциплін Типового навчального плану (міжпредметна модель), що реалізується через технологію ціннісного насичення кожного уроку.

2. *моделюванні* змісту освіти на засадах синергетичного підходу. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їхніх компонентів; у здатності до самоорганізації – у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Особлива увага в Програмі приділена цифровій компетентності, адже сьогодні цифрові навички (наприклад, володіння комп'ютером, використання ІКТ, використання комп'ютерів для спілкування та участі у спільних мережах через інтернет, безпека в інтернеті, створення цифрового контенту) є актуальними й важливими, особливо в контексті застосування дистанційного навчання.

3. *визначенні змісту освіти* згідно з дидактичними принципами його відповідності формаційним і цивілізаційним тенденціям розвитку людства взагалі й українського суспільства зокрема. У зв'язку з вищезазначеним, реалізація компетентнісної моделі освіти в Програмі передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, а з іншого – формування в учнів соціальної, громадянської, підприємницької, цифрової, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

4. *визначенні характерних для STEM-освіти рис:*

- STEM-освіта в Програмі є продовженням розпочатої в початковій школі та на адаптаційному циклі базової середньої освіти;

- мета STEM-освіти в Програмі – розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей;

- STEM-освіта в Програмі передбачає поглиблене вивчення предметів природничо-математичного циклу;

- STEM-освіта в Програмі здійснюється на засадах міждисциплінарного та проєктного підходів, що забезпечується завдяки інтегрованому навчанню за темами, а не за предметами, навчанню на основі власних відкриттів, спрямованому на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування ними алгоритму розв'язування винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проєктів;

- STEM-освіта в Програмі реалізує дидактичний принцип практичної спрямованості навчання (на основі здобутих знань учні на навчальних заняттях створюють прототипи / моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);

- STEM-освіта в Програмі передбачає посилену увагу до вивчення англійської мови як мови міжнародної наукової комунікації;

- STEM-освіта в Програмі здійснюється як під час навчального заняття / навчального процесу, так і поза ним.

5. реалізації в освітньому процесі 7-9-х класів:

- інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення;

- навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо;

- технологія раціонального читання;

- технологія повного засвоєння навчальних одиниць;

- технологія збагачення освітнього процесу.

Відповідно до Державного стандарту формування в учнів ключових компетентностей здійснюється за такими освітніми галузями:

1. мовно-літературна;

2. математична;

3. природнича;

4. технологічна;

5. інформатична;

6. соціальна і здоров'язберезувальна;

7. громадянська та історична;

8. мистецька;

9. фізкультурна.

III. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою

Навчання за Програмою можуть розпочинати/продовжувати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття базової середньої освіти і використовує цю Програму, досягли результатів навчання, визначених освітніми програмами для адаптаційного циклу (5-6 класи) базової середньої освіти або відповідними навчальними програмами того чи іншого року навчання (7,8 класи), що підтверджується наявністю річного оцінювання (свідоцтво досягнень).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів учні повинні до початку нового навчального року або упродовж першого семестру навчального року пройти відповідне оцінювання в порядку, визначеному абзацом другим пункту 4 розділу II Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №28 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160).

IV. Загальний обсяг навчального навантаження для для 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7–9-х класів Черкаської гімназії № 31 (табл.) сформовано для класів (груп) з навчанням українською мовою, у яких передбачено вивчення другої іноземної мови.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Кількість навчальних годин визначено відповідно до базового навчального плану закладів загальної середньої освіти для класів з українською мовою навчання (додаток 23 до Державного стандарту базової середньої освіти).

Загальний обсяг навчального навантаження для класів, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та в яких вивчають другу іноземну мову

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень і рік			
		7-й клас	8-й клас	9-й клас
Мовно-літературна	на тиждень	11,5	111,5	11
	на рік	402,5	402,5	385
Математична	на тиждень	6	6	6
	на рік	210	210	210
Природнича	на тиждень	8	8	8,5
	на рік	280	280	297,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Громадянська та історична	на тиждень	2	2,5	3,5
	на рік	70	87,5	122,5
Технологічна	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Інформатична	на тиждень	1	1,5	1,5
	на рік	35	52,5	52,5
Мистецька	на тиждень	1,5	1,5	0,5
	на рік	52,5	52,5	17,5
Фізична культура ***	на тиждень	3	3	3
	на рік	105	105	105
Усього	на тиждень	34,5	35,5	36
	на рік	1225	1260	1260
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять	на тиждень	0	0	-
	на рік	0	0	-
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	35	36	36
	на рік	1225	1260	1260
Гранично допустиме річне навчальне навантаження учнів****	на тиждень	32	33	33
	на рік	1120	1155	1155

** У 7-8-х класах з 1,5 години Мистецької освітньої галузі 1 година на тиждень реалізується через інтегрований курс Мистецтво або окремі курси музичне мистецтво та образотворче мистецтво, 0,5 години на тиждень через інтегрований курс «Зарубіжна література та мистецтво»; у 9-х класах Мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Зарубіжна література і мистецтво» – 0,5 год/тижд.

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

V. Перелік навчальних програм, які використовуються для реалізації освітньої програми

Для реалізації освітньої програми використовуються як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних.

Навчальні програми з грифом «Схвалено до для використання в освітньому процесі»:

- «Українська мова»;
- «Українська література»;
- «Зарубіжна література і мистецтво»;
- «Математика»;
- «Біологія»;
- «Географія»;
- «Фізика»;
- «Хімія»;
- «Навчаємося разом»;
- «Історія: Україна і світ»;
- «Еврика».

Модельні навчальні програми:

- «Іноземна мова»;
- «Правознавство»;
- «Технології»;
- «Інформатика»;
- «Мистецтво»;
- «Фізична культура».

*Навчальні програми з грифом
«Схвалено до для використання в освітньому процесі»*

Навчальна програма «Українська мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	5-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з української мови від 13 червня 2022 (протокол № 2); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0251-2022
Навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0246-2024
Навчальна програма інтегрованого курсу «Зарубіжна література і мистецтво. 7-9 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та

України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)			навчальним програмам за № 3.0245-2024
Навчальна програма «Математика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 28 лютого 2024 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0202-2024
Навчальна програма курсу за вибором «Еврика» для 5-8 класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	5-8	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30 травня 2022 року (протокол № 7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0190-2022
Навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 23 лютого 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0194-2024
Навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)	6-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0196-2022
Навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Бондаренко М. В., Євлахова О. М.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики й астрономії від 22 березня 2024 року (протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0208-2024
Навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Зубова Т. М., Макєєв С. Ю., Сизих Ю. В.)	7-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з хімії від 15 квітня 2024 року (протокол № 8); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0266-2024
Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5-9	5-9	ДНУ «Інститут	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення

<p>класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)</p>		<p>Модернізація змісту освіти»</p>	<p>експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0257-2022</p>
<p>Навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Лихолай О. С., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)</p>	<p>7-9</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізація змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з історії від 27 березня 2024 року (протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0231-2024</p>

VI. Модельні навчальні програми

Перелік модельних програм може бути доповнений іншими модельними програмами з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» через внесення змін до цієї Програми в установленому порядку.

Вибір з наведеного переліку модельної навчальної програми, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів та зміст з кожного конкретного навчального предмета (інтегрованого курсу) Річного навчального плану, здійснюється закладом загальної середньої освіти самостійно.

Спираючись на обрані модельні навчальні програми, Черкаська гімназія №31 може розробляти навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 №795
Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 №795
Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я. , Коропецька І. Б. , Якоб О. М. , Самойлюкевич І. В. , Добра О. М. , Кіор Т. М. , Мацькович М. Р. , Глинюк Л. М. , Браун Є. Л.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 №795
Модельна навчальна програма «Правознавство»	9	Сайт МОН	Буде розроблено
Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 06.09.2023 №1090
Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 №1001
Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Завадський І. О., Коршунова О. В., Твердохліб І.А.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 №1001
Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 №1001

(авт.: Пасічник О. В., Козак Л. З., Ворожбит А. В.)			науки України; наказ МОН від 06.09.2023 №1090
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 06.09.2023 №1090
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 24.07.2023 №883
Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гащак В.М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 27.12.2023 №1575
Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Туташинський В. І.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 24.07.2023 №883
Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 №1001
Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Баженков Є. В., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 24.07.2023 №883

VII. Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

В освітньому процесі 7-9-х класів за Програмою реалізуються:

- інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі і товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я – висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

- навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо;

- технологія раціонального читання, метою якої є формування в учнів наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12): читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і подумки, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виокремлюючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно й письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;

- технологія повного засвоєння навчальних одиниць, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій, методиці інтервальних повторень (застосування та створення інтелект-карт і карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);

- технологія збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензулі. Відповідно до цієї моделі в Програмі передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У межах академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня / учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу освіти; на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану (за потреби), що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем / ученицею та/або його / її батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником і підписується батьками.

VIII. Види та форми оцінювання та його інструментарій

Система оцінювання ґрунтується на компетентнісному підході, що, зокрема, передбачає:

- 1) вироблення чітких критеріїв оцінювання навчальних досягнень, у тому числі спільно з учнями;
- 2) використання/розроблення компетентнісних завдань для проведення оцінювання;
- 3) застосування формульованого оцінювання.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їхнього вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

До навчальних досягнень належать такі результати освітнього процесу:

У знання – інформація, яку учень / учениця застосовує;

У уміння – здатність застосувати алгоритм дій для реалізації засвоєних і вироблених суб'єктивно нових знань;

У ставлення – суб'єктивна цінність інформації або діяльності, відображена у висловлених учнем / ученицею судженнях.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формульоване, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формульованим розуміють інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формульоване оцінювання допоможе кожному(ій) учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних і предметних компетентностей, а вчителю / вчительці – аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточне оцінювання – оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) і результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формах.

Підсумкове оцінювання – оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Мета підсумкового оцінювання – установити відповідність / невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється через державну підсумкову атестацію.

Оцінювання результатів навчання учнів / учениць здійснюється за 12- бальною шкалою. Під час оцінювання в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого – четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні навички учнів, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички, чи можуть застосовувати набуті знання, вміння, навички в нових ситуаціях для розв'язання комплексних, складних завдань та наскільки сформована воля дотримуватися вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань і умінь учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дасть змогу йому / їй виконати це

завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи згідно з визначеними вимогами.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностувальну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виокремлювати основне.

За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власною шкалою оцінювання результатів навчання учнів або за системою оцінювання, визначеною законодавством.

У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до системи оцінювання, визначеної законодавством.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку у разі переведення його на наступний рік навчання..

У межах академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

ІХ. Організаційні питання реалізації Освітньої програми

Класи, що працюють за Програмою, використовують підручники, які рекомендовані наказом МОН України для використання в закладах загальної середньої освіти. З метою реалізації завдань Програми додатково можуть використовуватися навчальні комплекти (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, зошити з друкованою основою, атласи та інтелект-карти, мультимедійні засоби навчання тощо), що мають відповідний гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та відповідають меті Програми.

Для роботи з вищезазначеними навчальними комплектами педагогам надається можливість пройти курси підвищення кваліфікації вчителів, які працюють за Програмою.

Права й обов'язки учасників освітнього процесу в класах, які навчаються за Програмою, визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку. Права й обов'язки учасників освітнього процесу в класах, які навчаються за Освітньою програмою, визначаються законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку.